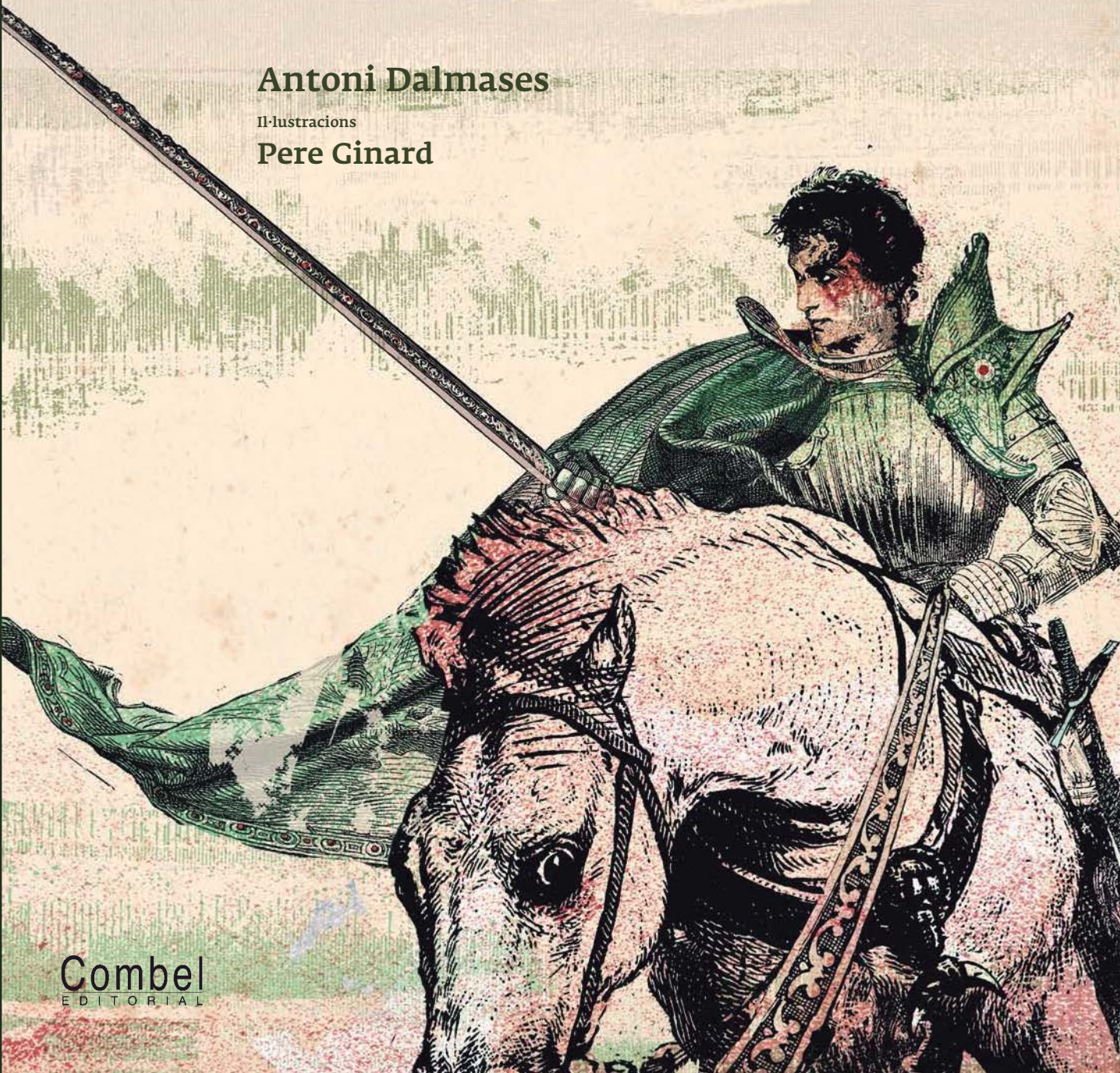

La llegenda del rei Artur i els seus cavallers

Antoni Dalmases

Il·lustracions

Pere Ginard

La llegenda del rei Artur i els seus cavallers

Antoni Dalmases

Il·lustracions

Pere Ginard

Combel
EDITORIAL

ÍNDIX

1	Naixement i infantesa de Merlí	9
2	La torre de l'usurpador	19
3	La nissaga dels Cap de Dragó	27
4	Uterpendragó	39
5	A la recerca d'un rei	49
6	L'error i la felicitat	63
7	Excàlibor i el vaixell sense rumb	73
8	Casament d'Artur i Ginebra	83
9	Festa a Camelot. Galvany i Pellinor	93
10	Merlí i Viviana	105
11	La maldat de Morgana	121
12	Lancelot, el cavaller de la carreta	133
13	El Pont de l'Espasa	145
14	El gran combat amb Meleagant	157
15	Mordret	167
16	La mort d'Artur	181
	Epíleg	189

[1]

Naixement i infantesa de Merlí

El diable –ho sap tothom i així ho conta la història– no descansa mai del seu desig de fer mal. Vençut i enviat a l’infern per les forces del Bé, trama des de sempre la manera d’embolicar la vida dels humans i fer-los seus. És per això que en aquells temps reculats que les boires més espesses cobrien les terres d’Anglaterra, ideà un nou intent d’apoderar-se de l’ànima dels cristians i, prenent forma humana d’aparença seductora, va acostar-se a una jove molt bonica i honrada que vivia en una petita contrada. Amb paraules complaents va començar a fer-li la cort, temptant-la i enganyant-la amb les seves males arts, d’una manera irresistible, fins a fer-li perdre la voluntat per convertir-la en víctima al seu servei.

La noia somreia, feliç amb el seu nou amic, tot i que no oblidava de complir els seus deures cristians amb la freqüència acostumada. Amb el temps, però, la relació amb aquell home es va anar fent intensa, fins que arribà un dia que, contràriament al que sol succeir als autèntics enamorats, l’home no va pas mantenir amb discreció i secret la seva conquesta, sinó que aquell dimoni d’aspecte humà va fer córrer pertot arreu que la pobra noia a qui havia dut enganyada era una qualsevol, que no mereixia cap respecte, donant a entendre que es lliurava amb facilitat a qui l’afalagués una mica, i que per això havia quedat encinta no se sabia ben bé de qui. I ho va fer amb la idea de destruir la bondat i la fama de la jove, perquè tothom considerés que portava la més menyspreable i baixa de les existències.

Tot això havia maquinat l'enviat de l'infern, per tal que tothom es posés contra la pobra noia i l'acusessin d'impietosa amb mals costums, malgrat que ella no havia comès cap pecat, simplement havia escoltat amb complaença innocent les paraules seductores d'aquell desconegut pervers, que ara s'havia regirat contra seu. I com que el diable només cerca el mal de les seves víctimes, amb arts demoníaqes va anar convencent, per malícia i enveja, un a un els habitants del llogaret perquè jutgessin i condemnessin la dona i la portessin als tribunals titllant-la de mig bruixa i mig boja, ja que ella insistia que no havia fet pas res deshonest, tot i que cada dia que passava era més evident el seu embaràs.

En aquell estat, la seva bellesa encara semblava accentuar-se i donar més peu als comentaris fets amb odi i malfiança. Fins que, finalment, després de moltes xafarderies, suposicions i baixeses, la van fer comparèixer davant dels jutges, que li demanaren qui era el pare del nadó que esperava. Ella, però, assegurà amb tot el seu convenciment i totes les forces que aquell nadó que esperava no tenia pare.

Els jutges, evidentment, no van creure que això fos possible, convençuts que els mentia mostrant menyspreu per les lleis humanes i divines. La van amenaçar amb una condemna severa per infidel i pecadora, però ella, segura de no haver faltat a cap manament, insistia a respondre amb l'única veritat que coneixia:

–El meu fill no té pare.

Aquesta insistència i la necessitat de saber què era el que havia succeït exactament perquè aquella dona es negués a confessar el seu pecat, els féu decidir a ajornar la sentència fins al naixement de la criatura; així, mes a mes, li donaven temps perquè acabés confessant el nom de l'home amb qui compartia la culpa.

Va passar el temps. De tant en tant, la dona era citada a declarar el nom del pare del fill que havia de tenir, i sempre responia el mateix:

–El meu fill no té pare.

A la qual cosa els jutges, amb irada incredulitat, responien amenaçant-la de sentenciar-la a morir per heretge i malvada. Per estrènyer encara més la

por de la dona, el tribunal acordà cridar el sacerdot del poble perquè confessés l'acusada i per veure si a ell li deia la veritat. El capellà, que la coneixia prou i sabia que era una noia pietosa i serena, estava sorprès per la situació en què va trobar-la i va insistir a preguntar-li si havia comès algun pecat.

–Que Déu salvi la meva ànima, mossèn Blai –respongué ella–, perquè Ell sap amb tota seguretat que jo no he fet mai res, ni he estat mai amb ningú per trobar-me ara embarassada!

L'home només va poder respondre:

–No pateixis. Quan aquest infant neixi, jo sabré si dius la veritat. Tinc confiança en Déu i sé que, si no has mentit, Ell et salvarà de la mort.

Els jutges demanaren al capellà si havia aclarit el cas.

–Senyors –digué ell–, no us explicaré pas tot el que sé. Només us demano que mentre estigui encinta tingueu cura d'aquesta dona; feu que en el moment del part l'acompanyin i l'ajudin altres dones.

Els jutges ho van fer així i el sacerdot, en marxar, s'abocà a la finestra on era tancada, per aconsellar a la noia:

–Quan neixi el teu fill, fes-lo batejar de seguida i fes-me cridar, que vindré per evitar-te la mort.

I el nen nasqué. I en veure la primera llum de la vida li va ser concedida part de la intel·ligència i el poder propis del diable, ja que havia estat el diable qui l'havia fet engendrar. Però el diable no comptava amb la bondat de la noia ni amb la força que Nostre Senyor li donava, protegint-la, perquè d'ençà que es trobava en aquell mal pas, ella sempre havia acudit a la pregària per consolar-se, sense maldir ni deixar-se dur per la desesperació. Per això, la bondat del Senyor protegia la jove, i el seu nadó va rebre de la mare una bona part del seu bon cor.

Quan les dones que ajudaven al part van haver rentat i vestit la criatura, la van dur a la mare, la qual, només agafar-lo entre els seus braços per primera vegada, el mirà i no va poder evitar de dir en veu baixa:

–Aquest infant em fa por...

–A nosaltres també –van dir en un murmuri les dones que la van sentir.

–Porteu-lo a batejar ara mateix –demanà la mare.

–I quin nom li posem? –li preguntaren.

–El nom del meu pare: Merlí.

Un cop batejat, el van dur a la mare perquè l'alletés. Durant aquest temps la sentència quedava pendent, ja que calia alimentar el nadó. De manera que passaren nou mesos i el nen creixia i semblava molt més gran del que era.

Mossèn Blai aconseguí amb arguments pietosos anar demorant la sentència. El bon sacerdot va obtenir el permís per fer-se càrrec de la mare acusada i del seu fill. I amb l'encàrrec de vigilar-los i d'esbrinar la identitat del pare del noi, acompanyava les pregàries pietoses de la bona dona.

Passà el temps. Merlí començà a caminar i es va anar fent gran sota la tutela de la mare i d'aquell home pietós que, cada setmana, passava comptes davant dels jutges i reclamava clemència per a una dona que havia de pujar un fill sense cap ajut. I la curiositat dels jutges no s'apaivagava, que per això havien retardat la sentència, perquè temien que executant la dona mai no podrien saber qui era el pare del seu fill. Però arribà un moment que van anunciar que en pocs dies decidirien la condemna, tot donant a entendre a mossèn Blai que havien acabat la paciència i que pensaven dictar la pena màxima per a l'acusada.

Essent així, un dia, adonant-se que no podien trigar a executar-la, la mare tenia a coll el fill i li parlà amb llàgrimes als ulls:

–Fill estimat, jo moriré per causa teva, sense merèixer-ho. Ningú no sap com vas ser engendrat i ningú no em creu quan ho dic. És per això, doncs, que moriré.

Així es lamentava en veure proper el seu suplici, fins que l'infant se la mirà i va dir amb la seguretat d'una persona entenimentada:

–Estimada mare, no ploris ni pateixis, perquè en cap cas jo seré la causa de la teva mort.

Aquelles paraules van sorprendre i omplir de joia la mare i dues de les dones que l'acompanyaven. «Un infant capaç de parlar així només pot ser un savi virtuós enviat per Déu!».

Ràpidament el van dur davant dels jutges, que no creien que un infant hagués parlat amb tanta intel·ligència com els havien dit. La criatura no parlava,

malgrat que la seva mare li ho demanava per poder demostrar que era cert. Els jutges insistien a acabar aquell llarguíssim procés i un d'ells digué:

–Aquesta és només una nova tàctica per retardar l'execució. –I preguntà encara a les dones:– Vosaltres que heu estat amb ella, creieu que és possible que neixi una criatura que no té pare?

–No, és impossible –digueren elles.

–Ja està bé de mentides! Res no s'oposa, doncs, a complir la sentència de manera immediata –assegurà el jutge principal–. Nosaltres et condemnem a morir cremada, per infidel, mentidera i bruixa.

Aleshores, per a sorpresa de tots, el nen digué:

–Senyors!, si executeu la meva mare perquè menteix, haureu d'executar totes les dones i homes del poble, perquè tots, en un moment o altre i en coses més greus encara, han mentit i menteixen. Heu de saber que jo conec tots els vostres secrets i, per exemple, ja que esteu tan preocupats per saber qui és el meu pare, t'he de dir –assenyalà el jutge principal– que jo sé més bé qui és el meu pare que no pas tu qui és el teu.

Una remor de consternació i escàndol va recórrer la sala.

–Merlí! –crijà el jutge, furiós–. Si això és cert, la teva mare es lliurarà del suplici mortal que l'espera. Però si no ho pots demostrar, també tu, malgrat ser un infant, seràs cremat amb ella.

–Que comparegui la teva mare, doncs, i se sabrà tot... –digué Merlí.

El jutge, cada vegada més irritat, va veure que no hi havia altra manera d'acabar amb l'enutjosa qüestió i acordà, aconsellat per la resta del tribunal, que en un termini de quinze dies es podria resoldre tot, fent venir la seva mare, ja anciana, del poble on vivia.

Durant aquest temps, a més de la seguretat i estima que rebia del seu fill Merlí, la mare tenia al seu costat el sacerdot confessor, que ja estava del tot convençut de la seva innocència i pregava a Déu que salvés la pobra dona d'una condemna que havia de ser terrible.

I arribà el dia de la compareixença. Merlí, en tenir davant la mare del jutge, li advertí:

–Heu de saber, senyora, que malgrat la meva edat infantil, jo tinc el poder

de saber tot el que ha passat i passarà. Us ho dic perquè mireu bé de respondre la veritat a la pregunta que us farà el vostre fill.

I el jutge preguntà:

–Estimada mare, dispenseu l'atreviment: oi que jo sóc fill del vostre espòs legítim?

–Naturalment, fill meu –contestà ella, estranyada per la pregunta.

–Senyora –intervingué Merlí–, tingueu present que jo conec tota la veritat i que de la vostra acceptació de la veritat depenen la vida de la meva mare i la meva.

–I creus que no he dit la veritat, dimoni? –respongué enfadada.

–Senyora, vós sabeu que ell no és fill de qui creu... –Merlí insistia.

–I doncs, de qui és fill, si no...? –replicà ella, esverada.

–M'ho fareu dir a mi? –la mirava, Merlí, mostrant pietat–. Heu d'admetre que quan us vau casar amb el pare del jutge, vós havíeu estat víctima d'un atac brutal d'un desconegut, que no vau voler confessar mai a ningú per no perdre l'honor. I en notar-vos estranya vau demanar al vostre promès de casar-vos de seguida, de manera que el vostre marit mai no va sospitar res, en saber que estàveu encinta... Gosareu dir que estic equivocat?

Quan la mare del jutge va sentir allò que sabia que era del tot cert, les cames li van tremolar i va estar a punt de caure. Va anar-se a abraçar al seu fill, plorant desesperada:

–Fill meu estimat, tingues pietat de mi! Tot això és cert, però tota la vida t'he estimat i el teu pare també va estimar-te fins al dia de la seva mort...

La consternació i la sorpresa eren tan grans, que ningú no sabia què dir.

El jutge, compadit pel secret dolorós que la seva mare havia guardat tant de temps, l'abraçava amb llàgrimes als ulls per fer entendre a la pobra anciana que els seus sentiments no canviaven pas, després d'aquella revelació.

I tots els qui assistiren a aquella escena admiraren el valor i la saviesa del joveníssim Merlí, que s'havia guanyat el respecte i la llibertat amb les seves singulars facultats.

–Ja heu vist que jo deia la veritat –digué feliç, la jove mare–. Ara feu venir mossèn Blai, el meu confessor, l'únic que de debò ha cregut en mi des del

principi, perquè sàpiga que tenia raó i que les pregàries que hem fet han estat escoltades.

El jutge relatà al sacerdot tot el que havia passat, i ell va quedar tan impressionat per la capacitat de Merlí, que amb tan pocs anys, essent un infant, tenia unes facultats tan extraordinàries que es preguntava d'on li podien venir. Merlí va endevinar els dubtes del bon home i sense que ell digués res li va voler aclarir:

–No t'esforcis a entendre el que no és comprensible a la ment humana, Blai.

–Em fa por –digué el clergue– el teu suposat parentiu amb el diable...

–No pateixis. Si he estat engendrat pel diable com dius, també he conegut la força del Bé que m'acosta a Déu. Ja ho has comprovat prou durant tots aquests anys, que m'has vist créixer juntament amb la meva mare. Tu ets prou savi, com a sacerdot, per comprendre que el poder de Déu és més fort que cap altre a la terra, i que, per tant, les forces del mal, sotmeses des dels temps més llunyans, estan sempre sota el poder del Bé, de manera que la meva màgia, els dons i facultats sobrenaturals posats al servei del Senyor poden esdevenir un ajut per difondre la bondat i la fe per tot el món.

Des d'aleshores, mossèn Blai restà al costat de Merlí i la seva mare, convertint-se en el fidel cronista de la vida i d'algunes accions singulars protagonitzades per Merlí, que són les que es relataran en una part d'aquest llibre.

[2]

La torre de l'usurpador

Hi hagué uns anys obscurs i llunyans en què Anglaterra era una illa dividida en petits regnes, molts dels quals no eren ni cristians. Un dels reis que sí que seguia la doctrina de Nostre Senyor es deia Constant, i tenia tres fills. El gran es deia Moine, el segon Pendragó i el petit Uter. L'home de confiança de Constant era Vertigier, un noble astut i hàbil, de valor provat, que era el cavaller principal de la cort, distingit amb el títol de senescal.

Quan el rei Constant va morir, tothom va estar d'acord que la corona fos heretada pel seu fill Moine, el qual fou nomenat rei malgrat ser encara molt jove, seguint el guiatge del senescal Vertigier. S'esdevingué, doncs, que els pobles del nord, anomenats saxons, van declarar una guerra a tots els pobles i habitants que seguien les lleis cristianes, als quals atacaven sense treva. I com que el rei Moine era gairebé un infant sense prou experiència militar ni formació guerrera, el senescal Vertigier era qui comandava les tropes i dirigia les operacions i el país.

D'aquesta manera, Vertigier va demostrar que era un cavaller valent i agosarat, un bon cabdill per als seus homes, que es va guanyar la simpatia no només dels soldats combatents, sinó de tots els pobles que protegia amb la seva estratègia, fins al punt de ser reconegut a tot el regne com a senyor principal.

Conscient del poder que anava acumulant i orgullós d'haver-se convertit en la figura més important del regne, es plantejà que, com que era insubstituïble, no havia de ser vassall d'un rei que no sabia protegir terres i súbdits.

I decidí renunciar durant un temps a dirigir l'exèrcit del regne, deixant-lo a mans del jove rei inexpert.

Com era d'esperar i ell ja preveia, al cap de poc temps els saxons començaren a conquerir i saquejar el regne. Per això el rei Moine va trigar poc a anar-lo a buscar per demanar-li que tornés a dirigir la defensa.

–Si et plau, estimat amic –suplicava el rei–, ajuda'm! La sort del regne i de tots nosaltres depèn de tu!

–Hi ha molts altres nobles que em criticaven perquè jo prenia el comandament del país –deia, maliciós, Vertigier–. Ara els toca a ells, batallar!

I no hi hagué manera de convèncer-lo, motiu pel qual el jove rei i les seves tropes acumularen derrota rere derrota davant dels enemics saxons.

Era evident que l'inexpert rei Moine no sabia dur el país, que es trobava al llindar de l'extermini. Per aquest motiu, un bon grup de nobles anaren a demanar novament a Vertigier que hi intervingués, i ho van fer amb aquestes paraules:

–Ens trobem sense rei i sense capità, senyor. I et volem demanar que siguis tu el rei i el capità.

–Senyors –els contestà Vertigier, amb evident doble intenció–, si el rei hagués mort i em vinguéssiu a demanar això, jo ho faria ben de gust. Però mentre Moine sigui viu, això és impossible.

I ells van entendre el que van voler entendre. I van prendre la decisió que Vertigier preveia que prendrien: van matar Moine, atacant-lo a traïció.

–Senyor –tornaren al cap de poc–, ja pots ser el nostre rei, car Moine és mort.

–Cavallers –respongué Vertigier, que ja els esperava–: sou uns traïdors. Heu assassinat el rei i jo us aconsello que fugiu, si no voleu que els altres nobles del regne us matin tan bon punt ho sàpiguen. Jo mateix puc dir-vos que em dol, veure-us aquí...

Perplexos i espantats, van comprendre que no els quedava més remei que fugir, ja que havien estat víctimes de la seva precipitació i de la maniobra astuta de l'antic senescal.

Mort Moine, doncs, Vertigier és proclamat rei, i assisteixen a la cerimònia de coronació els dos preceptors dels prínceps infants, Pendragó i Uter, que de

seguida s'adonen que el qui fou senescal és un home prou astut i maliciós per haver fet matar Moine.

«Ara que ha aconseguit ser rei –es diuen– Vertigier no parará fins a fer desaparèixer aquests dos infants que nosaltres cuidem. I, és clar, també ens farà matar a nosaltres».

Per aquest motiu, sigil·losament, els dos preceptors varen prendre els prínceps Pendragó i Uter, i van fugir cap a l'Orient, a la terra d'on provenien els seus avantpassats.

Al mateix temps, assabentats que finalment Vertigier ja havia estat coronat, els antics assassins de Moine retornaren per demanar al nou senyor els favors que creien merèixer, ja que li havien facilitat el camí al poder. Però Vertigier no els volgué ni escoltar.

–Agafeu aquests homes! –clamà davant de tothom, només de veure'ls; i mostrant la seva astuta maldat, ordenà:– I executeu-los, ja que ells foren els assassins del nostre jove rei, l'estimat Moine, i ara pretenen acabar amb mi perquè ocupo el tron que ells van fer que quedés vacant.

Els familiars, parents i amics dels condemnats es presentaren davant seu demanant una clemència que no van obtenir. Per això, un cop els nobles havien estat ajusticiats amb tot el deshonor dels traïdors, van renegar del nou rei dient-li:

–Sanguinari Vertigier, no només no et reconeixem cap dret a la corona i reneguem de tu com a rei i senyor d'aquest país, sinó que et jurem que lluitarem contra tu, mentre un de nosaltres quedi viu. A partir d'ara, et desafiem. Sàpigues, doncs –van concloure–, que tu has de morir com han mort els nostres parents.

Així començaren les hostilitats entre Vertigier i un grup de nobles que augmentava dia a dia, fins al punt que li anaven guanyant terreny.

Aquests atacs van provocar una situació desesperada en l'usurpador, que, en trobar-se sense sortida, prengué la determinació de signar la pau amb els enemics saxons, prescindint de tots els crims i ofenses que en el passat havien infligit al seu poble. I en el seu desig de trobar aliats, no tan sols abandonà vilment la pràctica de la seva fe, sinó que prengué per esposa una noble saxona,

convençut que aquest matrimoni segellaria la seva aliança amb els infidels i el protegiria dels atacs del seu antic poble, així com també de les possibles reclamacions que es començaven a sentir dels joves Pendragó i Uter, fills del rei Constant i germans de Moine.

En la seva obsessió de protegir-se, Vertigier tingué la idea de fer construir una torre de guaita ben alta, extraordinària, que li havia de permetre albirar i preveure qualsevol atac, per llunyana que en fos la procedència.

Els homes hi treballaren sense descans fins a bastir-la, imponent, gairebé del tot. Però abans de coronar l'obra i donar-la per acabada, la torre va caure, enrunant-se amb estrèpit. La por del culpable traïdor va fer que ordenés de nou alçar-la de seguida, i l'obra caigué altra vegada abans d'estar enllestida. I encara en un tercer intent, s'ensorrà per tercera vegada.

Vertigier, furiós, no entenia els motius d'aquestes desgràcies. Per a ell, es tractava d'alguna maledicció que no sabia comprendre, i va fer cridar savis i clergues demanant-los, desesperat, si podien trobar algú coneixedor de l'astrologia o d'alguna art d'endevinació que pogués preveure el futur i explicar-li per què la torre que volia erigir queia cada vegada.

Els savis trigaven i trigaven a prendre decisions per donar alguna resposta, car ignoraven del tot els motius de la malastrugança. Naturalment, cap d'ells no gosava ni pensar que la desgràcia podia ben atribuir-se a un càstig provocat per les males obres del rei usurpador, per haver destruït el regne i pactat amb els enemics tot lliurant-los el país, i haver traït la seva gent per una desmesurada ambició. I els suposats savis s'entretenien i es preguntaven els uns als altres com podien sortir d'aquell mal pas, abans que Vertigier perdés la paciència i descobrís que no sabien què dir-li.

Fins que un dels més vells dels que havien estat cridats al consell reial recordà una història que havia sentit feia temps i la comentà en veu baixa als altres, pensant que, si més no, allò podria satisfer les exigències de resposta del seu senyor.

–He sentit dir –explicava– que en algun lloc d'Anglaterra hi ha un noiet extraordinari, d'uns set o vuit anys, nascut d'una dona, però sense pare, que ens podria servir...

La llegenda del rei Artur i els cavallers de la Taula Rodona constitueix un entramat d'aventures que s'ha anat bastint al llarg dels segles de la mà de diversos autors; és el que anomenem *cicle artúric*, que narra els esdeveniments protagonitzats pel rei Artur i la reina Ginebra, per Merlí i pel cavaller Lancelot, entre d'altres. Aquesta obra recull en un sol llibre i amb un llenguatge modern els fets d'aquests i altres herois de la cort de Camelot. L'autor d'aquesta versió de les llegendes artúriques, Antoni Dalmasas, ha traslladat amb encert l'èpica de l'aventura cavalleresca medieval a un llenguatge actual que sabrà captar l'interès del lector d'avui dia. Les magnífiques il·lustracions de Pere Ginard, tan suggeridores i plenes de significat, recreen esplèndidament l'ambient i els personatges d'una narració fonamental de la literatura europea. Sens dubte, teniu a les mans un títol que no podia faltar dins la col·lecció «L'hora dels clàssics».

L'HORA DELS CLÀSSICS

